

Историја

СТАНДАРДИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА ЗА ИСТОРИЈУ

Докуменат је усвојен на 11. сједници Одбора Агенције за предшколско, основно и средње образовање одржаној 22. децембра 2020. године.

СТАНДАРДИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА ЗА ИСТОРИЈУ, КРАЈ ШЕСТОГ РАЗРЕДА

ОБЛАСТ 1: ИСТОРИЈСКИ ИЗВОРИ И ПРОУЧАВАЊЕ ИСТОРИЈЕ

Исходи учења:

1. Спроводи школска истраживања, како би испитао прошлост и садашњост.
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.
3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Спроводи школска истраживања, како би испитао прошлост и садашњост.	Ученик:		
	Описује врсте историјских извора (материјални, писани, усмени, сликовни...).	Објашњава обиљежја историјских извора из праисторије и старог вијека.	Одабира врсте историјских извора у вези са карактеристичним историјским раздобљем (праисторија и стари вијек).
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.	Одабира примјере историјских извора (фотографије, породични предмети, лични документи...) из сопственог живота.	Даје примјере обиљежја историјских извора из праисторије и старог вијека, те из сопственог живота.	Користи знања о обиљежјима историјских извора на конкретним примјерима из праисторије, старог вијека и из сопственог живота.
	Разликује појаве и догађаје из праисторије и старог вијека на основу дидактички обликованих историјских извора.	Сумира податке добијене уз помоћ дидактички обликованих извора о одређеној теми из праисторије и старог вијека.	Упоредује различите врсте дидактички обликованих извора на основу којих одговара о одређеној теми из праисторије и старог вијека.

3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).	Препознаје о којој историјској појави, догађају или личности из старог вијека је ријеч засновано на дидактички обликованим историјским изворима (писаним и материјалним).	Одређује из којег периода потиче историјски извор када су у њему наведене јасне информације о карактеристикама тог периода.	Илуструје основне карактеристике дидактички обликованих историјских извора за проучавање прошлости након њиховог упоређивања.
	Наводи различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примјерима.	Објашњава различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примјерима.	Упоређује различита тумачења историјских појава/догађаја на основу истих историјских извора.

ОБЛАСТ 2: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – ИСТОРИЈСКО ВРИЈЕМЕ И ХРОНОЛОГИЈА

Исходи учења:

1. Тумачи категорије историјског времена.
2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.
3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смјештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.
4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Тумачи категорије историјског времена.	Ученик:		
	Одређује ком вијеку припадају важне године из прошлости.	Претвара једну временску категорију у другу (године, деценија, вијек, миленијум).	Повезује одабране податке из хронологије са историјским догађајима и личностима.

2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.	Препознаје кључне историјске догађаје/личности на временској линији из раздобља старог вијека.	Црта временске линије кључних историјских догађаја/појмова/личности из раздобља старог вијека.	Објашњава податке из временске линије/табеле/графичког приказа кључних историјских догађаја/појмова/личности из раздобља старог вијека.
			Израђује временску линију користећи се примјерима хронологије из сопственог живота.
3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смијештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.	Описује обиљежја старог вијека хронолошким редослиједом.	Повезује хронолошким редослиједом особе, догађаје, појаве и процесе са обиљежјима старог вијека.	Тумачи обиљежја старог вијека повезујући особе, догађаје, појаве и процесе хронолошким редослиједом.
4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.	Препознаје различите интерпретације и перспективе о људима, догађајима и појавама из праисторије и старог вијека.	Илуструје различите интерпретације и перспективе о људима, догађајима и појавама из праисторије и старог вијека.	Упоредије различита тумачења и гледишта о људима, догађајима и појавама из праисторије и старог вијека.

ОБЛАСТ 3: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – КОНТИНУИТЕТ И ПРОМЈЕНА

Исходи учења:

1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструише, прати и тумачи одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и кроз различита историјска раздобља.
2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.
3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разумије сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструишу, прате и тумаче одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и кроз различита историјска раздобља.	Ученик:		
	Наводи различите облике друштвених односа и вјеровања на примјерима из праисторије и историје старог вијека.	Објашњава како су се друштвени односи и вјеровања мијењали током времена, разликујући напредак од назадовања на примјерима праисторије и историје старог вијека	Упоређује промјене изазване историјским процесима на друштвене односе и вјеровања на примјерима из праисторије и историје старог вијека.
2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.	Наводи примјере идеја и вјеровања из старог вијека које трају и данас.	Повезује историјске догађаје из старог вијека са одређеним идејама.	Објашњава позитивне и негативне утицаје идеја из старог вијека на промјене у друштву.

<p>3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разуме сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.</p>	<p>Наводи примјере промјена и континуитета (догађаји, историјске идеје, процеси, друштвени односи) из праисторије и старог вијека.</p>	<p>Описује примјере континуитета и промјена (догађаји, историјске идеје, процеси, друштвени односи) у праисторији и старом вијеку те издваја сличности и разлике.</p>	<p>Испитује шта је из античког раздобља остало сачувано до данас на основу примјера континуитета и промјена (догађаји, историјске идеје, процеси, друштвени односи) у праисторији и старом вијеку.</p>
	<p>Набраја догађаје који представљају кључне прекретнице у праисторији и старом вијеку.</p>	<p>Ставља у везу догађаје који представљају кључне прекретнице у праисторији и старом вијеку.</p>	<p>Издава по важности и објашњава догађаје који представљају кључне прекретнице у праисторији и старом вијеку.</p>

ОБЛАСТ 4: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – УЗРОЧНО-ПОСЉЕДИЧНИ ОДНОСИ

Исходи учења:

1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава.
2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.
3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
<p>1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава.</p>	Ученик:		
	<p>Дефинише појмове: узрок, повод и посљедица неког историјског догађаја.</p>	<p>Објашњава појмове: узрок, повод и посљедица на примјерима праисторије и старог вијека.</p>	<p>Упоредује узроке, поводе и посљедице догађаја, појава и процеса на примјерима из праисторије и старог вијека.</p>

<p>2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.</p>	<p>Повезује одређене историјске личности и догађаје из праисторије и старог вијека.</p>	<p>Објашњава промјене које су слиједиле након одређеног историјског догађаја у праисторији и у старом вијеку.</p>	<p>Идентификује утицај одређеног историјског догађаја и појава из праисторије.</p>
<p>3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.</p>	<p>Н/П</p>	<p>Н/П</p>	<p>Препознаје повезаност узрока и посљедица догађаја из старог вијека.</p>

СТАНДАРДИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА ЗА ИСТОРИЈУ, КРАЈ ДЕВЕТОГОДИШЊЕГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

ОБЛАСТ 1: ИСТОРИЈСКИ ИЗВОРИ И ПРОУЧАВАЊЕ ИСТОРИЈЕ

Исходи учења:

1. Спроводи школска истраживања како би испитао прошлост и садашњост.
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.
3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
	Ученик:		
1. Спроводи школска истраживања како би испитао прошлост и садашњост.	Разликује врсте историјских извора.	Одабира различите врсте историјских извора у истраживању историјских тема.	Анализира различите историјске изворе на основу којих доноси закључке о одређеној теми.
	Упоредује примарне и секундарне изворе.	Повезује одговарајуће изворе са историјским догађајима о којима говоре.	Аргументовано поткрепљује своје закључке о историјским догађајима користећи се изворима.
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.	Издваја податке о историјским догађајима из извора.	Одређује сличности и разлике између истих или различитих историјских појава/догађаја на основу података из историјских извора.	Процењује важност података из извора за одређену историјску појаву и/или догађај.
3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).	Препознаје изворе настале непосредно након историјске појаве и/или догађаја и оне настале након историјске дистанце.	Утврђује сличности и разлике података из историјских извора који говоре различито о истом догађају и/ или појави.	Процењује релевантност различитих историјских извора и на основу њих доноси закључке о догађајима/ појавама.
	Препознаје пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, појава, процеса.	Објашњава пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, појава, процеса.	Објашњава различитост историјских гледишта зависно од контекста у ком су та гледишта настала.

ОБЛАСТ 2: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – ИСТОРИЈСКО ВРИЈЕМЕ И ХРОНОЛОГИЈА

Исходи учења:

1. Тумачи категорије историјског времена.
2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.
3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смјештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.
4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
	Ученик:		
1. Тумачи категорије историјског времена.	Наводи различите начине рачунања времена и временске категорије (година, деценија, вијек, миленијум, прије нове ере, нова ера).	Примјењује различите начине рачунања времена.	Анализира повезаност одређених историјских догађаја/појава у временском оквиру када су се догодили.
2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.	Смјешта одређени историјски догађај/појаву/процес у одговарајуће временско раздобље користећи временску линију/табеле/графичке приказе.	Упореджује историјске догађаје/процесе/личности из опште и националне историје у истом временском периоду користећи временску линију/табеле/графичке приказе.	Израђује временску линију/табеле/графичке приказе о историјским догађајима/појавама /процесима из опште и националне историје у истом временском периоду према одређеном критеријуму.
3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смјештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.	Описује главна обиљежја историјских раздобља наводећи личности, догађаје, појаве и процесе хронолошким редослиједом.	Повезује историјске догађаје/процесе/личности с историјским раздобљима објашњавајући њихов утицај у друштву.	Процењује повезаност историјских догађаја у временском и просторном оквиру.

4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.	Дефинише основне карактеристике друштва у историјским раздобљима и њихово различито тумачење зависно од времена и простора.	Указује на прекретнице у свјетској историји и на промјене након тих догађаја и/или појава као и њихово различито тумачење зависно од времена и простора.	Класификује одређене историјске догађаје/појаве/процесе из перспективе времена и простора у којем су настали као и у савремено доба.
--	---	--	--

ОБЛАСТ 3: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ - КОНТИНУИТЕТ И ПРОМЈЕНА

Исходи учења:

1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструише, прати и тумачи одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и различита историјска раздобља.
2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.
3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разумије сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструише, прати и тумачи одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и различита историјска раздобља.	Ученик:		
	Издваја кључне догађаје и промјене у друштву настале у одређеном историјском контексту.	Открива промјене у друштвеним односима кроз различита историјска раздобља.	Испитује утицај друштвених (религијских, културних, економских, политичких) промјена након кључних историјских догађаја и појава указујући на њихове позитивне и негативне посљедице на друштво.
			Указује на повезаност промјена у друштвеним односима са кључним догађајима кроз различита историјска раздобља.

<p>2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.</p>	<p>Наводи неке од историјских идеја које су изазвале прекретнице у различитим историјским епохама.</p>	<p>Упоређује историјске идеје, њихово међусобно преплитање те посљедице које остављају на друштво у различитим историјским епохама.</p>	<p>Анализира узроке промјена процеса/појава у друштву изазване историјским идејама и закључује које су њихове посљедице на друштво некада и данас.</p>
<p>3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разумије сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.</p>	<p>Препознаје које су историјске појаве и идеје остале исте, а које су се промијениле.</p>	<p>Упоређује процесе/појаве и идеје кроз историјска раздобља на различитим просторима.</p>	<p>Анализира сложеност процеса/појава и идеја кроз историјска раздобља и њихов утицај на цјелокупни развој друштва.</p>
	<p>Означава догађаје који представљају кључне прекретнице у свјетској историји.</p>	<p>Утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и узроке који су довели до промјена.</p>	<p>Процењује да ли су промјена и развитак нужно услов за напредак (нпр. атомска бомба, епидемије...).</p>

ОБЛАСТ 4: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – УЗРОЧНО-ПОСЉЕДИЧНИ ОДНОСИ

Исходи учења:

1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава.
2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.
3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
	Ученик:		
1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава.	Наводи примјере узрока и посљедица кључних историјских догађаја.	Разликује узроке, поводе и посљедице на примјерима кључних историјских догађаја/појава.	Процењује узроке и посљедице историјских догађаја по важности (нпр. тенутни-дугорочни, директни-индиректни, локални-глобални).
2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.	Препознаје везу између одређених историјских догађаја и утицај који су имали на економске, политичке, културне и друштвене процесе.	Тумачи повезаност одређених историјских догађаја са економским, политичким, културним и друштвеним процесима.	Анализира посљедице одређених историјских догађаја на промјене у економији, политици и друштву.
3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.	Наводи примјере различитих тумачења узрока, повода и посљедица кључних историјских догађаја.	Објашњава различита тумачења узрока, повода и посљедица на примјерима кључних историјских догађаја.	Аргументовано образлаже позитивне и негативне посљедице историјских догађаја.

СТАНДАРДИ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА ЗА ИСТОРИЈУ, КРАЈ СРЕДЊОШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

ОБЛАСТ 1: ИСТОРИЈСКИ ИЗВОРИ И ПРОУЧАВАЊЕ ИСТОРИЈЕ

Исходи учења:

1. Спроводи школска истраживања како би испитао прошлост и садашњост.
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.
3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Спроводи школска истраживања како би испитао прошлост и садашњост.	Ученик:		
	Одабира примарне и секундарне изворе релевантне за одређену историјску тему.	Упоредује чињенице из примарних и секундарних извора како би одговорио на питања о одређеној теми.	Презентује закључке о одређеној теми на основу анализе примарних и секундарних извора.
2. Показује другима историјско знање и разумијевање.	Издваја чињенице из примарних и секундарних извора како би одговорио на питања о одређеној теми.	Испитује различито тумачење појединих догађаја у прошлости на основу примарних и секундарних извора.	Комбинује податке добијене из примарних и секундарних историјских извора.
	Интерпретира податке из графичких и статистичких извора како би одговорио на питања о одређеној историјској теми.	Испитује важност података добијених из графичких и статистичких извора за одређену историјску тему.	Израђује графички или статистички приказ на основу утврђених података о одређеној историјској теми.

3. Тумачи прошлост на основу дидактички обликованих историјских извора и разумије шта све може да утиче на писање историје; открива различита историјска гледишта на историјске догађаје и одређује контекст у коме су та гледишта настала (критичко мишљење).	Разврстава информације из различитих извора у циљу описивања одређене историјске појаве и/или догађаја.	Објашњава разлоге због којих се исти историјски догађај и/или појава тумачи различито на основу историјских извора.	Даје критички осврт о подацима добијеним из различитих историјских извора који дају другачију слику о истом историјском догађају и/или појави.
	Предочава пристрасности у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, појава, процеса.	Издваја примјере различитог тумачења истог историјског догађаја.	Поткрепљује аргументима свој став и мишљење о тумачењу одређеног историјског догађаја.

ОБЛАСТ 2: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – ИСТОРИЈСКО ВРИЈЕМЕ И ХРОНОЛОГИЈА

Исходи учења:

1. Тумачи категорије историјског времена.
2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.
3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смјештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.
4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Тумачи категорије историјског времена.	Ученик:		
	Разликује хронолошки историјска раздобља.	Повезује одређене историјске појаве (личности, догађаји, процеси) с различитим историјским раздобљима.	Процењује кључне историјске догађаје/појаве и њихов утицај на историјске епохе којима припадају као и на садашњост.

<p>2. Користи се различитим начинима приказивања историјског времена и хронологије.</p>	<p>Интерпретира историјске догађаје/појмове/процесе/личности хронолошким слиједом користећи се графиконима, статистичким, хронолошким и синхронизованим табелама.</p>	<p>Упореджује податке о догађајима из различитих приказа историјског времена (графикони, дијаграми, синхронизоване табеле) из опште и националне историје.</p>	<p>Креира синхронизовану табелу историјских догађаја/појава/процеса према одређеном критеријуму.</p>
<p>3. Анализира историјска раздобља, како су повезани догађаји у њима, објашњава главне правце, процесе и проблеме из прошлости смјештајући људе и догађаје у временски и просторни оквир.</p>	<p>Разликује главна обиљежја историјских раздобља.</p>	<p>Испитује историјске догађаје и појаве различитог друштвеног контекста у истом раздобљу.</p>	<p>Креира синхронизовану табелу за одређену историјску тему комбинујући историјске догађаје и појаве из различитог контекста у истом раздобљу.</p>
<p>4. Објашњава како се мијења гледиште, зависно од времена и простора.</p>	<p>Разликује тумачења историјских догађаја/појава/процеса у вријеме када су настали као и у савремено доба и њихов утицај на свакодневни живот.</p>	<p>Испитује различита тумачења историјских догађаја/појава/процеса у вријеме када су настали као и у савремено доба и њихов утицај на свакодневни живот.</p>	<p>Даје критички осврт на различита тумачења историјских догађаја/појава/процеса у вријеме када су настали као и у савремено доба и њихов утицај на свакодневни живот.</p>

ОБЛАСТ 3: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – КОНТИНУИТЕТ И ПРОМЈЕНА

Исходи учења:

1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструише, прати и тумачи одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и различита историјска раздобља.
2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.
3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разумије сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1. Објашњава како су главни догађаји у времену повезани један с другим и реконструише, прати и тумачи одређене облике (друштвене, економске, културне, религијске, политичке те свакодневни живот) друштва у различитим контекстима кроз вријеме и различита историјска раздобља.	Ученик:		
	Предочава повезаност кључних догађаја и/или појава и промјена кроз историјска раздобља.	Илуструје прекретнице у развоју друштва од праисторије до савременог доба указујући на њихове позитивне и негативне посљедице.	Формулише претпоставке о значају посљедица промјена у развоју друштва након кључних догађаја од праисторије до савременог доба.

<p>2. Разумије трајање неких идеја у времену и како преплитањем одређених идеја и историјских догађаја може доћи до нових историјских образаца.</p>	<p>Описује кључне историјске идеје које су утицале на важне промјене у друштву у одређеном историјском контексту.</p>	<p>Открива сличности и разлике одређених обиљежја у друштву (привредне, културне, политичке, религијске) обликованих под утицајем историјских идеја у одређеном историјском контексту.</p>	<p>Даје критички осврт на утицај промјена у друштву у одређеном историјском контексту на одабрану кључну историјску идеју.</p>
<p>3. Утврђује на који начин долази до промјена у различитим историјским раздобљима, објашњава како се неки облици могу промијенити, док други остају исти; разумије сложеност промјена и њихов утицај не само на политику и технологију, већ и на вриједности и вјеровања; утврђује кључне прекретнице у свјетској историји и одређује узроке који су довели до промјена и дугорочних посљедица тих промјена.</p>	<p>Описује примјере утицаја континуитета и промјена кроз историјска раздобља (догађаји, процеси) на цјелокупан развој друштва.</p>	<p>Испитује утицај континуитета и промјена кроз историјска раздобља на савремени живот с нагласком на историјске личности, догађаје, појаве и процесе.</p>	<p>Процењује значај утицаја континуитета и промјена кроз историјска раздобља на савремени живот и поткрепљује аргументима да промјене и развој нису увијек услов за напредак (нпр. атомска бомба, епидемије...) човјечанства.</p>
	<p>Објашњава кључне догађаје из прошлости који представљају прекретнице у развоју човјечанства.</p>	<p>Разврстава по важности кључне догађаје из прошлости који представљају прекретнице у развоју човјечанства.</p>	<p>Даје критички осврт на значај кључних догађаја из прошлости који представљају прекретнице у развоју човјечанства.</p>

ОБЛАСТ 4: ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ И РАЗУМИЈЕВАЊЕ – УЗРОЧНО-ПОСЉЕДИЧНИ ОДНОСИ

Исходи учења:

1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава
2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.
3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.

ИСХОДИ УЧЕЊА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
	Ученик:		
1. Објашњава и међусобно разликује узрок и посљедицу одређених историјских појава.	Објашњава појмове: узрок, повод, посљедица на примјеру кључних историјских догађаја.	Разврстава по важности (нпр. тренутни-дугорочни, директни-индиректни, локални-глобални) узроке, поводе и посљедице одређених историјских догађаја, појава и процеса.	Критички процјењује различите перспективе узрока, повода и посљедица одређених историјских догађаја, појава и процеса.
	Издваја различите интерпретације узрока, повода и посљедица пропитујући њихов временски контекст.	Указује на различите интерпретације узрока, повода и посљедица пропитујући њихов временски контекст.	Просуђује различите интерпретације узрока, повода и посљедица кључних историјских догађаја и на основу добијених резултата изводи закључке.
2. Указује на повезаност између одређених историјских догађаја и ширих друштвених, економских и политичких праваца и развоја.	Утврђује утицај посљедица прошлих догађаја, појава и процеса на друштвене, економске, политичке и културне прилике у епохи када су се догодиле.	Утврђује по значају утицај посљедица прошлих догађаја, појава и процеса на друштвене, економске, политичке и културне прилике у епохи када су се догодиле као и на садашњост.	Тумачи утицај посљедица прошлих догађаја, појава и процеса на друштвене, економске, политичке и културне прилике у епохи када су се догодиле као и на садашњост.

<p>3. Тумачи сложеност историјских узрока и посљедица, као и ограничења да се утврди узрок и посљедица.</p>	<p>Наводи повезаност појединих историјских личности, догађаја, појава са узроцима, поводима и посљедицама кључних историјских догађаја.</p>	<p>Објашњава повезаност појединих историјских личности, догађаја, појава са узроцима, поводима и посљедицама кључних историјских догађаја.</p>	<p>Даје критички осврт на основу релевантних историјских извора који су узроци и посљедице кључних историјских догађаја, појава и процеса.</p>
---	---	--	--